

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫң ТЕРЕЦ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV-XVII ғасырдың тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде – мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, келіссөздер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шаралардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мұдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” үғымын халықаралық қақтығыстардың алдын алу немесе реттеу, өзара тымді шешімдер мен мәмілеле келу, сондай-ақ, халықаралық ынтымақтастықты көңейті және терендейті тұсу мақсатында келіссөздер жүргізу өнерімен де байланыстырады. Ал дипломатия саласында қызмет атқаратын тұлғаларды – дипломаттар деп атады. Дипломат мамандығы – ен ежелгі мамандыктардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы казак халқына да тансық емес. Қазак дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қазак Ордасын құрған хандар дауірінде де қазақтың өз дипломатиясы болды. Қазак халқы казак атымен мемлекет болғалы қөрші елдермен қарым-катаңас орнатты, сонын бәрі – дипломатия арқылы қол жеткен жетістіктер.

Бүтінгі күн дипломат – бұл өз елінде (Сыртқы істер министрлігінің орталық негізгі және қосымша мекемелерінде) немесе шетелдегі дипломатиялық өкілдіктерде (елшиліктерде, миссияларда, консульдықтарда) шет мемлекеттердің өкілдерімен саяси байланысты жүзеге асыруышы реңи лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызметкері. Бұл мамандықтың өкілдері қандай кәсіби және жеке қасиеттік не болуы тиіс деген мәселе ежелден толғанды келеді. Әйткени дипломатиялық табыс дипломаттың жеке басының қасиетіне тікелей тәуелді еді. Сондыктан да дипломат өте сезімтал, жан-жакты білімді және елге жағымды, басқаны өзіне тарта алатын тұлға болуы қажет. Ол шетелдік мемлекеттің көзделген мақсатын олардың сезім мен ісінен ғана емес, сондай-ақ, бет-жүзінен, ын-ишараптынан, іс-кимылтынан-ак сезінуге тиіс.

Бұл шынайылықты әлемнің барлық галымдары мойындаиды. Америкалық Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияга деген талаптың өзгеруі елшілдерден талап етілген сапаның да өзгеруение экелді. Дегенмен жеке басының жарқындығы, жұбайының тартымдылығы, саяси болашағы мен саралау қабілеттілігі әлі де өте қажет, олар бүгін тіліт жетіспеуде. Бүтінгі күннің күрделі әлемінде елші кең көлемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік етуге қабілетті әкімші, бастамашыл қасиетке ие, құзырындағы қызметкерлерді ынталандыра алатын, беделді және істін жөн-жапсарын түсіне алатын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зерделділік пен зиялыштың дарыган нағыз дипломат болуға тиіс», – деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, тарих саласында, оның ішінде халықаралық қатынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теорияны, жағрапияны, елтанушылықты, кү-

қыттануды (халықаралық құқық, дипломатиялық және консулдық құқықты) терец менгерген, сонымен бірге дини ілімдерді, протокол мен этикетті зерделеген тұлға болуы қажет. Қесім шеберлігін тымді пайдаланудың құралы ретінде бірнеше шет тілдерін менгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, саяси хаттарды дайындау барысында, ак-апараттық, ғылыми, мәдени, консулдық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселеілік анықтама, шартты белгілермен жазылатын жеделхаттар жобасын дайындауда, шетелдік қайраткерге катысты саяси мінездеме жазуда, күнделік пен дипломатиялық немесе басқадай хат жазысады шет тіліне аударуда, тілмаштық қызметті жүргізуде; шетелдік баспасөз шолу дайындауда, қажетті мәседелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарға түйінде-ме жаза білуде; күнделікті және болашактағы мәседелер бойынша жұмыс жоспарын күрастыруда; акпараттық және нақищаттық қызметтерге катысады, оның ішінде радиода, телеарнада және баспасөз беттерінде, шетелдік тыңдаушылар алдында дәріс окуда; баспасөз мәжілістерін жүргізуде және сұхбат беруде; «дөңгелек үстелдер» мен пікір-сайыстар үйімдас-тыруда, қоғамдық-саяси еңбектерді тарату және баспасөз-түйіндеулерін дайындауда; келетін өкілдермен жұмыс жасауда, яғни олар ушин жадынама, сөйлеу мәтіндерінің жобаларын және басқа да құжаттар дайындауда; қабылдаушы елдің сыртқы істер мекемесімен және билік органымен байланыс орнатуда, шетелдік әріптестермен іс-керлік карым-катаңнастарды қалыптастыруды, осы байланыстарды нығайту және колдау көрсетуде, оның ішінде қабылдаушы елдің басшылығына, қоғамдық және басқа да жетекшілігіне қажетті акпаратты жеткізе білуде; жергілікті биліктің құқықтық әрекеттерін бакылауда, екіжакты шарттар

мен келісімдердің орындалуын қадағалауда, өкілдік қызметкерлерінің қабылдаушы елдің заңнамалары мен салт-дәстүрін қардирлеуін, сонымен бірге протокол мен этикет ережелерін қатаң сақтауын талап етуде қөрсете білу тиіс.

Сонымен бірге қасіби дипломат консулдық жұмыстың дағдыларын да игеруге тиіс: төлкүжаттар мен визаларды расімдеу, қабылдаушы елде уақытша тұратын қандастарды тізімге кою, тұракты турде тұратын ел азаматтарымен жұмыс жасау, азаматтық беру немесе одан шыгару мәселеілерімен айналысу, теніз және әуе кемелерінің жолаушыларына және әкипаж мүшелеріне қамкорлық көрсету; төтенше жағдайлардың мән-жайын анықтау, сottық және басқа да дау-дамайларды шешуге катысу, қандастардың мұдделерін корғау, қабылдаушы елдің полициясымен, кеден, кемежай, әуежай және басқа да білік мекемелерімен байланыска шығу; әртүрлі нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал ақтілдерін тіркеу, мұрагерлік ісін жүргізу, консулдық алымдарды үйімдастыру.

Осылыңын барлығын студенттер әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қатынастар факультетінде сапалы негізде менгеруде. Факультетте әр студенттің қасіби білікті маман болып шыгуына барлық жағдай жасалынған. Оған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингіндегі 800 университеттін ішіндегі үздік 250 университет каторына еніп, 236-орынды иеленуінен өзі үлтартпас дәлел бола алды.

Бүтінгі күні халықаралық қатынастар факультеттін түлектері қасіби білікті маман ретінде еліміздің мұддесін халықаралық аренада аса зор табыстармен корғап келеді.

Аманкелді ӘЛІПБАЕВ,
Бақыт БӘЖЕЕВА,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар
факультеттің доценттері

Таяуда Ақ
– жыр-әні
етті. Фесті
енерпазды
12 енерлі

Өнер ф
рухани жаң
сетілгендей,
ге, Отанға,
расына деге
лардың бой
өнерімізге, о
дық өнерге
тарды наст
– дейді Ақ
сының бас

Фестива
шендік өнер
жыршылар
мүшәйрасы
шендік өнер
даны, Шұб
окушысы Қ
Датқа, II о
Изимова сы
жыршылар
бөлімі бойы
I орын – Да
сай, III оры
га, «Алатай
байынша, Б
Нұралы Нұ
– Ақмарал ғ
болды. «Тәу
мүшәйрасы
Нұрсерік Т
ды балдыры

Облысты
женімпаздар
мен қасіби
сы іріктең
найы дипло

Шылтілін

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫң ТЕРЕҢ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV-XVII ғасырыңда тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде - мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, келіссөздер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шаралардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мүдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” ұғымын халықаралық қақтығыстардың алдын алу немесе реттеу, өзара тиімді шешімдер мен мәмілелге келу, сондай-ақ, халықаралық ынтымактастықты көңейті және терендете түсү мақсатында келіссөздер жүргізу енерімен де байланыстырады. Ал дипломатия саласында қызмет аткаралы тұлғаларды – дипломаттар деп атады. Дипломат мамандығы – ең ежелгі мамандықтардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы – казақ халқына да тансық емес. Қазак дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қазак Ордасын құрган хандар дәүірінде де қазақтың өз дипломатиясы болды. Қазақ халқы қазак атымен мемлекет болғалы көрши елдермен – карым-катель нас орнатты, соның бәрі – дипломатия арқылы қол жеткен жетістіктер.

Бүгінгі күн дипломат — бұл ез елінде (Сыртқы істер министрлігінің орталық негізгі және қосымша мекемелерінде) немесе шетелдегі дипломатиялық өкілдіктерде (елшіліктерде, миссияларда, консульдықтарда) шет мемлекеттердің өкілдерімен саяси байланысты жүзеге асыруышы реңсіз лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызыметкері. Бұл мамандықтың өкілдері қандай қасиби және жеке қасиетке ие болуы тиис деген мәселе ежелден толғандырып келеді. Өйткені дипломатиялық табыс дипломаттың жеке басынын қасиетіне тікелей тәуелді еді. Сондыктан да дипломат ете сезимталады жан-жакты білімді және елге жағымды, басканы өзіне тарта алатын тұлға болуы қажет. Ол шетелдік мемлекеттің көздеген максатын олардың сөзімен ісінен ғана емес, сондай-ак, бет-жүзінан, ым-ишараптынан, іс-кимылтынан-ак сезінуге тиис.

Бұл шынайылықты әлемнің барлық ғалымдары мойындайды. Америкалық Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияга деген талағтың езгеруі елшілерден талап етілген сапанын да өзгеруіне экелді. Дегенмен жеке басылының жарқындығы, жұбайының тартымдылығы, саяси болашағы мен саралай кабілеттілігі әлі де өте қажет, олар бүгін тиіп жеткіспеуде. Бүгінгі күннің күрделі әлемінде елші кең көлемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік етуге кабілетті әкімші, бастамашы қасиетке ие, құзырындағы қызметкерлерді ынталандыра алатын, беделді және істің жөн-жapsарын түсіне ала-тын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зерделділік пен зияялықтардың нағызын дипломат болуға тиіс» — деп жазады.

дипломат болуға түс», – деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, тарих саласында, оның ішінде халықаралық катынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теорияны, жағданияны елтансуыштыры.

қытандуды (халықаралық құқық, дипломатиялық және консулдық құқыктары) терен менгерген, сонымен бірге діні ғлімдерді, протокол мен этикетті зерделеген тұлға болуы қажет. Қасиби шеберлігін тиімді пайдаланудың құралы ретіндегі бірнеше шет тілдерін менгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, саяси хаттарды дайындау барысында, аппараттық, ғылыми, мәдени, консулдық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселеңік аныктама, шартты белгілермен жазылатын же делхаттар жобасын дайындауда, шеңделдік қайраткерге қатысты саяси мінездеме жазуда, күнделік пен дипломатиялық сұхбат жазбасын рәсімдеуде; дипломатиялық немесе басқадай хат жазысады шет тіліне аударуда тілмаштық қызыметті жүргізуде; шеңделдік баспасөзге шолу дайындауда қажетті мәседелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарға түйінде-ме жаза білуде; күнделікті және бо-

жылда, күндең жоғо залаштагы мәселең бойына жұмыс жоспарын құрастыруда; ақпараттық және насихаттық қызметтерге қа-тысуда, оның ішінде радиода, телеар-нада және баспасөз беттерінде, ше-телдік тындаушылар алдында дәрі-окуда; баспасөз мәжілістерін жүргізу-де және сұхбат беруде; «дөңгелек үс-теддер» мен пікір-саистар үйімда-тыруда, көфамдық-саяси еңбектерді та-рату және баспасөз-түйіндеулерін да-йындауда; келетін өкілдермен жұмыс-жасауда, яғни олар үшін жадынама-сейлеу мәтіндерінің жобаларын және-басқа да құжаттар дайындауда; кабыл-даушы елдін сыртқы істер мекемесі-мен және билік органымен байланыс-орнатуда, шетелдік әрінтестермен іс-керлік карым-қатынастарды қалыптас-тыруда, осы байланыстарды нығайту-және қолдау көрсетуде, оның ішін-де қабылдаушы елдің басшылығына-коғамдық және басқа да жетекшілігі-не қажетті ақпаратты жеткізе блүде-жергілікті биліктін құбылтық әрекет-терін бакылауда ежікжаста шарттар-

мен келісімдердің орындалуын қадағалауда, өкілдік қызметкерлеринің кабылдауышы елдің заңнамалары мен салт-дәстүрін қарділеуін, сонымен бірге протоколмен этикет ережелерін қатаң сактауын талап етуде көрсете білуі тиис.

Сонымен бірге кәсібі дипломат кон-
сулдық жұмыстың дағдыларын да иге-
руге тиіс: төлкүжаттар мен визаларды
рәсімдеу, қабылдауышы елде уақытша
тұратын қандастарды тізімге қою, тұ-
ракты түрде тұратын ел азаматтарымен
жұмыс жасау, азаматтық беру немесе
одан шын арасынан айналысу
теніз және әуе кемелерінің жолаушы-
ларына және экіпаж мүшелеріне қам-
корлық көрсету; төтенше жағдайларды
мән-жайын анықтау, сottық және басқа
да дау-дамайларды шешуге көтүсү, қан-
дастардың мүдделерін коргау, қабыл-
дауышы елдің полициясымен, кеден, ке-
межай, әуежай және басқа да билік мә-
кемелерімен байланыса шығу; әртүрлі
нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал-
актилерін тіркеу, мұрағерлік ісін жүргі-
зу, консулдық альяндарды үйымдастыру.

Осының барлығын студенттер әл-Фараби атындағы Қазак ұлттық университетінің Халықаралық қатынастар факультетінде сапалы негізде мемгеруде. Факультетте әр студенттің кәсіби білікті маман болып шығуна барлық жағдай жасалынган. Оған әл-Фараби атындағы Қазак ұлттық университетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингісіндегі 800 университеттің ішіндегі үздік 250 университет катарына еніп, 236-орындан иеленуінің өзі бұл-таңтпас дәлел бола алды.

Бүтінгі күні халықаралық қатынастар факультеттің түлектері кәсіби білікті маман ретінде еліміздің мұддесін халықаралық аренада аса зор табыстармен көргөз келеді.

**Аманкелді ӘЛПБАЕВ,
Бақыт БӨЖЕЕВА,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар
факультетінің доценттері**

**Таяуда Ақ
– жыр-әні
етті. Фест
өнерпазды
12 өнерлі**

Өнер фе
рухани жаң
септілгендей,
ге, Отанға, 1
расына деге
лардың бой
өнерімізге, о
дық өнерге
тарды насы
— дейді Акт
сының бас 1

Фестива-
шендік өнер
жыршылард
мүшэйрасы
шендік өнер
даны, Шұба
окушысы Қ
Датқа, II ор
Изимова сы
жыршылар
бөлімі бойы
I орын - Да
сай Шым
ға, «Алатай
бойынша, Б
Нұралы Нұ
- Ақмарал Ә
болды. «Тә
мүшэйрасы
Нұрсерік Тә
ды балдырып

**Облыст
женімпаздар
мен кәсіби
сы іріктерег
найы дипло**

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯНЫң ТЕРЕЦ ТАРИХЫ

Күнделікті мемлекеттік қызметтің ерекше бір түрі ретінде дипломатия XIV-XVII ғасырдың тоғысында кең етек алғаны белгілі. Сол кезден бастап мемлекет билеушілерінің сарайларында тұрақты дипломатиялық өкілдіктер пайда болып, мемлекеттік мекеме жүйесінде – мемлекеттер арасындағы хат алмасумен айналысатын, шетелдік өкілдер мен елшілерді қабылдайтын, кепіссездер жүргізетін, мемлекетаралық істерді орындайтын арнайы қызмет қалыптасты. Дипломатия – жалпы қабылданған анықтама бойынша: мемлекеттің сыртқы саясатын жүзеге асыратын құрал ретінде бейбіт шарапалардың жиынтығын, нақтылы бір мәселелерді шешуге арналған қабылдаулар мен әдістерді білдіреді; сонымен бірге мемлекеттің шетелдегі мекемелері мен азаматтарының құқықтары мен мүдделерін қорғауға арналған қызметі.

“Дипломатия” ұғымын халықаралық құқықтардың алдын алу немесе реттеу, өзара тімді шешімдер мен мәмілеге келу, сондай-ақ, халықаралық ынтымактастықты көңейте және тереңдете түсү мақсатында келіссөздер жүргізу өнерімен де байланыстырады. Ал дипломатия саласында қызмет атқаратын тұлғаларды – дипломаттар деп атады. Дипломат мамандығы – ең ежелгі мамандықтардың бірі. Жалпы, дипломатия саласы қазақ халқына да тансық емес. Қазак дипломатиясының тарихы тым әріде жатыр. Берісі Абылай хан, арысы Қазак Ордасын құрган хандар дауірінде де қазақтың ез дипломатиясы болды. Қазақ халқы казак атымен мемлекет болғалы көрші елдермен қарым-катель нас орнатты, соның бәрі – дипломатия арқылы кол жеткен жетістіктер.

Бұғынғы күні дипломат – бұл өз елинде (Сыртқы істер министрлігінің орталық негизгі және косымша мекемелерінде) немесе шетелдегі дипломатиялық әкілдіктерде (елшілктерде, миссияларда, консулдықтарда) шет мемлекеттердің әкілдерімен саяси байланысты жүзеге асыруышы рееси лауазымды тұлға, Сыртқы істер министрлігінің қызметкері. Бұл мамандыктың әкілдері қандай кәсіби және жеке қасиетке ие болуы тиис деген мәселе ежелден толғандырылып келеді. Өйткени дипломатиялық табыс дипломатының жеке басының қасиеттің тікелей тәуелді еді. Соңдықтан да дипломат өте сезімтал, жан-жақты білімді және елге жағымды, басқаны өзіне тарта алатын тұлға болуы қажет. Ол шетелдік мемлекеттің көзделген мақсатын олардың сөзі мен ісінен ғана емес, соңдай-ак, бетжүзіпен, ым-ишараптынан, іс-кимылышан-ак сезінуге тиис.

Бұл шынайылыкты әлемнің барлық ғалымдары мойындаиды. Америкалық Честер Боулз бұл жөнінде: «Дипломатияға деген талаптың өзегеруі елшілерден талап етілгендін салғаның да өзгеруенән әкелді. Дегенмен жеке басының жарқындығы, жұбайының тартымдылығы, саясия болашағы мен саралай кабілеттілігі әл де өте қажет, олар үбіғін тіptі жетіспеуде. Үбінгі күннің күрделі әлемінде елші кең көлемдегі іс-әрекеттерге жетекшілік етуге кабілетті әкімші, бастамашыл касиетке ие, құзырындағы қызметкерлерді ынталандыра алатын, беделді және істін жөн-жapsарын түсіне алатын ойлы жетекші, табандылық пен ұстамдылықты үйлестіре алатын, зерделілік пен зиялыштың дарыған нағызы дипломат болуға тиіс», — деп жазады.

Қазіргі кезеңдегі дипломат жақсы жалпы гуманитарлық білімге ие, тарих саласында, оның ішінде халықаралық катынастар мен дипломатияны, философияны, экономикалық теория-

қыттануды (халықаралық құқық, дипломатиялық және консулдық құқыктар) терең мәнгерген, сонымен бірге діни ілімдерді, протокол мен этикетті зерделеген түлға болуы қажет. Қасиби шеберлігін тиімді пайдаланудың құралы ретіндегі бірнеше шет тілдерін мәнгеруі тиіс. Заманауи дипломат өз білімдарлығын: саяси есептерді, саяси хаттарды дайындау барысында, акпараттық, ғылыми, мәдени, консулдық және қызметкерлер жөнінде есеп беру саласында, мәселелік аныктама, шартты белгілермен жазылатын жеделхаттар жобасын дайындауда, шеттілдік кайраткерге катысты саяси мінездеме жазуда, күнделік пен дипломатиялық сұхбат жазбасын рәсімдеуде; дипломатиялық немесе басқадай хат жазысады шет тіліне аударуда, тілмаштық қызметті жүргізуде; шеттілдік баспасөзге шоул дайындауда, қажетті мәселелер бойынша кітаптар мен әртүрлі басылымдарга түйінде-ме жаза білуде; күнделікті және боялашқтағы мәселелер бойынша жұмыс жоспарын құрастыруда; акпараттық және насиҳаттық қызметтерге катысада, оның ішінде радиода, телеарнада және баспасөз беттерінде, шеттілдік тыңдаушылар алдында дәріс окуда; баспасөз мәжілістерін жүргізу-де және сұхбат беруде; «дөңгелек үстелдер» мен пікір-сайыстар үйімдас-тыруды, қоғамдық-саяси еңбектерді тарапту және баспасөз түйіндеулерін дайындауда; келетін өкілдермен жұмыс жасауда, яғни олар үшін жадынама, сойлеу мәтіндерінін жобаларын және басқа да құжаттар дайындауда; кабылдаушы елдің сыртқы істер мекемесімен және билік органымен байланыс орнатуда, шеттілдік әртестермен іс-керлік қарым-қатынастарды калыптас-тыруды, осы байланыстарды нығайту және колдура көрсетуде, оның ішінде қабылдаушы елдің басшылығына, қоғамдық және басқа да жетекшілігіне қажетті акпаратты жеткізе білуде; жергілікті биліктің құқықтық әрекет-

мен келісімдердің орындалуын кадағалауда, өкілдік қызметкерлерінің қабылдауышы елдің заңнамалары мен салт-дәстүрші кадрлеуін, сонымен бірге протокол мен этикет ережелерін қатаң сақтауын талап етуде көрсете білуі тиіс.

Сонымен бірге кәсібі дипломат кон-
сулдық жұмыстың дагдышарын да иге-
руге тиіс: төлкүжаттар мен визаларды
рәсімдеу, кабылдаушы елде уақытша-
тұратын қандастарды тізімге қою, тұ-
ракты турде тұратын ел азаматтарымен
жұмыс жасау, азаматтық беру немесе
одан шығару мәселелерін айналысы,
теніз және әуе кемелерінің жолауши-
ларына және екипаж мушелеріне кам-
корлық көрсету; төтешне жағдайлардың
мән-жайын анықтау, сottық және баска
да дау-дамайларды шешуге катысу, кан-
дастардың мүдделерін қорғау, қабыл-
даушы елдін полициясымен, кеден, ке-
межай, әуежай және баска да билік мә-
кемелерімен байланыsha шығу; әртүрлі
нотариалды әрекеттерді, азаматтық хал-
актилерін тіркеу, мұрагерлік ісін жүргі-
зу, консулдық алымдарды ұйымдастыру.

Осының барлығын студенттер әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қатынастар факультетінде сапалы негізде мемгеруде. Факультетте әр студенттің кәсіби білікті маман болып шыгына барлық жағдай жасалынған. Оған әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ТМД университеттері арасында екінші орында тұруы мен халықаралық QS рейтингісіндегі 800 университеттің ішіндегі үздік 250 университет катарына еніп, 236-орынды иеленуінің өзі бұлтартағас дәлел бола алады.

Бүгінгі күні халықаралық қатынастар факультетінің түлектері кәсіби білікті маман ретінде еліміздің мұддесін халықаралық аренада аса зор табыстармен қорғап келеді.

**Аманкелді ӘЛІПБАЕВ,
Бакыт БӨЖЕЕВА,
әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
халықаралық қатынастар**

№49 (1219)

*7 jeltoqsan,
bei'senbi*

2017 JYL

ТУРКІС^Н

Bizdin' elektronды pos'ta: turkestan_gazeta@mail.ru

Bizdin' sai't: www.turkystan.kz

Gazet

Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ, Қазақстан Республикасының Президенті:

АЛДЫҢЫ КАТАРҒА АҚЫЛМЕН КОСЫЛУЫМЫЗ КЕРЕК

Halyqaralyq sai'asi' aptalyq

U'RKISTAN

il.ru

Gazet 1994 jylg'y qan'tardyn' 28-inen s'yga bastady

касының Президенті:

АТАРФА АҚЫЛМЕН ҮІМЫЗ КЕРЕК

